

Člankovina listu: --
 Celo leto . . . K 10--
 Pol leta . . . " 5--
 Četrť leta . . . " 250
 Mesečno . . . " 1--
Dunaj Avstrije: ----
 Celo leto . . . " 15--
Posamezne številke
 -- 10 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 12 v.
 od 6 redne petivrstice: pri
 večkratnih oznanilih več
 -- popust. --

„Straža“ izhaja v pos-
 deljek in petek popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
 Broška ulica, 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure dopoldne.

Naša mornarica otvorila vojsko.

Cesar se obrača do svojih narodov. — Naša mornarica obstreljuje italijansko morsko obal. — Mornariški zrakoplovi mečejo bombe na italijanska vojaška poslopja. — Začetni boji na Tirolskem. — Vatikanski poslaniki v Švici. — Rumunija ostane nepristranska. — Grški kralj nevarno bolan.

Vojska za hrvatsko in slovensko ozemlje ob Adriji se je začela. Nad 30 let je hodila Italija z nami kakor Judež Iskarijot s Kristusom. A ko je prišel ugoden trenutek, je odšla natihoma proč od nas in se začela pogajati s sovražniki. Dolgo časa se niso mogli zjediniti za srebrnjake. A ko je bila kupčija gotova, je vstala Italija in nas javno izdala.

Izdajalci so sicer večkrat koristni, toda upoštevani nikjer. In zato ga ni naroda v Evropi, kateremu bi se ne studilo ravnanje Italije. Tudi francosko, angleško in rusko časopisje pozdravlja sicer nove sobojevnike, toda med vrstami je povsod čitati, da je stopil med nje gnjusen in gobav tovariš. Italija je, predno je padel prvi strel na bojišču, doživela veliko poraz, izgubila je svojo čast.

Kot plačilo za Judežovo dejanje je obljubil tropsporazum Italiji izhodno jadransko obal. Obljubil je še sicer že tudi Srbiji in Grčiji, toda boljše se dvakrat proda in tako mora tudi Italija prelivati kri ob strani tropsporazuma.

Hrvatsko-slovenska politika je že dolgo vrsto let neprestano opozarjala na nevarnost, ki nam preti od Italije. Ni se nam verjelo, ampak dr. Steinwender je delal obiske v Rimu in Dobernig je sklepal volilne kompromise na Primorskem, vse v nadi, da se Italija zanesljivo privede na nas. Toda mi smo poznali iredento, njeno gonilno in navduševalno moč. In kakor smo pričakovali, tako je tudi prišlo. Italija je iredentsko zastavo proglasila za svojo.

Naše upanje v teh težkih urah je naša armada, katero naj spremlja obilni božji blagoslov v to težko vojno!

Mornarica začne.

Vojska z Italijo se je začela! Otvorila je je naša junaška mornarica s svojimi ladjami in zrakoplovi. Sedaj je admiral Haus v svojem elementu in njemu sledijo navdušeni častniki in udano moštvo. Kdor je imel priložnost zadnje mesce govoriti s člani naše mornarice, njemu je znano, kako so koprneli, da jih admiral Haus pusti na lov proti Francozom in Angležem. Toda admiral se ni dal ganiti, češ, naša mornarica ni zgrajena za Francoze in Angleže. Njegovo sokolsko oko je gledalo naprej in je videlo razvoj v bodočnost. In ni se varalo! Sedaj vemo, za koga je zgrajena naša mornarica. Prvi dan, ko se je verolomni zaveznik pred celim svetom razkrinkal kot naš sovražnik, je stopila v akcijo.

Naša mornarica je sicer manjša kot italijanska, toda mi gledamo z velikim zaupanjem v bodoče dni. Admiral Haus je že v miru veljal kot eden najmodrejših mornariških voditeljev, kar jih imajo države. Vrhutega je vsled svojega znanja občudovan od častnikov, vsled svoje ljubeznjivosti in priprostosti nenavadno priljubljen pri moštvu. Ko zna skoro vse evropske jezike, se z vsakim pomeni v njegovem materinem jeziku. Častniki so bojaželjni, izobraženi in z moštvom tesno sklenjeni. Zato je avstrijsko mornarištvo že od nekdaj vzgledno. Da tudi moštvo ne bo zaostajalo, je ob takih voditeljih samoumevno. V oklicu na narode po pravici govori naš cesar: Tegetthoffov duh živi v Moji mornarici! . . . Dal Bog naš! izborni mornarici tudi iste sijajne uspehe kakor Tegetthoffu!

Prvi napad naše mornarice in naših zrakoplovov.

Dunaj, 24. maja.

Poveljstvo avstrijske vojne mornarice uradno razglasa:

Naše vojno brodoge je v noči, ki je sledila vojskini napovedi, t. j. od 23. na 24. maja, priplulo ob italijansko izhodno obal med Benetkami in mestom Barletta (jugozahodno od Kotorja) ter je na mnogih

krajih uspešno obstreljevalo vojaško važne postojanke.

Istočasno so metali naši mornariški zrakoplovi na zrakoplovno poslopje v mestu Chiaravalle kakor tudi na vojaške priprave v Jakinu (Ankoni) ter orožarno v Benetkah bombe, vsled česar je nastala občutna škoda in požari. Mesto Jakin leži ob izhodni italijanski obali jugozahodno od otoka Vis, Chiaravalle pa nekaj kilometrov zahodno od Jakina.)

Italijanska konjenica upadla na našo stran.

Naš osmi sovražnik je svoje domnevano osvojevalno napadanje pričel na čudni način. Prepovedano je, da bi se o tem sedaj že natančneje poročalo. V nekem uradnem poročilu se povdarja, da se je že pri trgu Strassoldo na Primorskem pojavila italijanska kavalerija. Bila je skoro gotovo kavalerija, ki je namenjena za proizvodno službo. Kavalerijska četa je skoro gotovo pridrla v smeri od italijanske trdnjave Palmanova (zahodno od Gradiške), kjer je nastanjen stalno en kavalerijski polk. Strassoldo je majhen avstrijski obmejni trg, 5 km južno od stare italijanske obmejne postojanke Palmanova, ter leži samo 1 km od avstrijske meje, 5 km severno od Červinjana, ob železnici Tržič—Benetke. Strassoldo leži na ravnini, ki je samo 10 m nad morsk gladino. V tem kraju so se leta 1797 vršili boji med četami nadvojvode Karola in francoskega generala Bernadotte. Francozi so takrat prisilili avstrijske čete, da so se umaknile proti Gradiški. (Ozemlje, kjer so se vršili prvi boji, leži severo-zahodno od Trsta v kotu med Oglejem in Gradiško.)

Najnovejše poročilo.

Dunaj, 24. maja.

Avstrijski generalni štab uradno razglasa:

Ko je nastalo vojno razmerje med Avstrijo in Italijo, so se pričeli na nekaterih posameznih krajih ob tirolski meji manjši boji.

Na primorski državni meji se je pri obmejnem kraju Strassoldo pojavila italijanska kavalerija.

Cesar avstrijskim narodom!

Cesar Franc Jožef je v nedeljo dne 23. maja, ko je dobil poročilo o vojskini napovedi, poslal ministrskemu predsedniku grofu Stürgkhu sledeči lastno-ročno pisani oklic na avstrijske narode, kateri se mora splošno objaviti po celi državi:

Mojim narodom!

Italijanski kralj Mi je napovedal vojsko. S tem je prelomila Italija zvestobo obema svojima zaveznicama, kakor tega ne pozna zgodovina.

Po več kot trideset let trajajoči zvezi, med katero je lahko Italija pomnoževala svoje ozemlje in se nemoteno razcvitala, nas je v uri nevarnosti zapustila in z vihrajočimi zastavami prestopila v tabor naših sovražnikov.

Mi Italiji nismo grozili, njenega ugleda nismo zmanjševali, dotaknili se tudi nismo ne njene časti, ne njenih koristi. Svoje zavezniške dolžnosti smo vedno zvesto izpolnjevali in smo jo celo podpirali, ko je bila v vojski.

A storili smo še več: Ko se je Italija poželjivo ozirala čez našo mejo, smo se odločili k velikim in bridkim žrtvam, da bi se tako vzdržalo zvezno raz-

merje in mir. To so bile žrtve, ki so Naše očetovsko srce zelo hudo bolele.

A italijanska poželjivost, ki je hotela trenutek za se izrabiti, je bila nenasitljiva.

In tako je prišlo do današnjega dogodka.

Mogočnemu sovražniku na severu so v desetmesečni velikanski borbi in v zvestem vojnem pobratimstvu z armadami Mojega visokega zaveznika Moje armade zmagovito kljubovale.

Potuhnjeni sovražnik na jugu nam ni noben novi nasprotnik.

Veliki spomini na Novaro, Mortaro, Kustoco in Vis, ki so bili vedno ponos moje mladosti, ter duh Raddeckyjev, nadvojvoda Albrehta in admirala Tegetthoffa, Mi dajejo poročstvo, da bomo tudi svoje meje na jugu uspešno branili.

Pozdravljam boja izkušene, zmagovite svoje čete, zaupam na nje in njene voditelje! Zaupam svojim narodom, katerih brezprimerna požrtvovalnost zasluži Mojo globoko očetovsko zahvalo.

Vsemogočnega pa prosim, da blagoslovi naše orožje in vzame našo pravično stvar pod svoje milostno varstvo.

Franc Jožef I. r.

Italija napovedala Avstriji vojsko.

Dunaj, 23. maja.

Danes dne 23. maja ob pol 4. uri popoldne je izročil italijanski poslanik na Dunaju, vojvoda Avarna, našemu zunanjemu ministru napoved vojske, ki se glasi:

Čast mi je, da izročim podpisani kot kraljevi italijanski poslanik po zaukazu Njegovega Veličanstva, kralja Italije, prevzvišenemu gospodu avstrijskemu ministru zunanjih zadev sledečo naznanilo:

Dne 4. t. m. so bili naznanjeni e. in kr. vladi zelo tehtni vzroki, zakaj je Italija, zaupajoč v svojo dobro pravico, označila zavezniško pogodbo z Avstrijo, katero je kršila e. in kr. vlada, za ničevno in odslej naprej za neveljavno in je v tej zadevi zopet zadobila popolno prostost za dejanja. S trdnim sklepom, da hoče italijanska vlada z vsemi sredstvi, ki so ji na razpolago, skrbeti za ohranitev italijanskih pravic in interesov, se kraljeva vlada ne more odreči svoji dolžnosti, da ukrene vse potrebno zoper sedanje in prihodnje ogroževanje glede izpolnitve narodnih teženj, kar ji nalagajo dogodki.

Njegovo Veličanstvo kralj izjavlja, da se smatra v vojnem stanu z Avstro-Ogrsko od jutri naprej.

Čast mi je istočasno javiti Vaši prevzvišenosti gospodu ministru zunanjih zadev, da bodo dani še danes na razpolago potni listi cesarskemu in kraljevemu poslaniku v Rimu in bi bil Njegovi prevzvišenosti zelo hvaležen, če bi se izročili tudi podpisanemu potni listi.

Nemčija proti Italiji.

Poluradna „Nord. Allg. Zeit.“ piše: Trozvezna pogodba določa, da zavezniška dolžnost (casus foederis) nastopa istočasno za vse tri velesile, ako sta ena ali dve državi brez lastnega neposrednega izzivanja napadeni ali zapleteni v vojsko. Ko je bila Avstrija prisiljena, da nastopi radi sarajevskega umora proti Srbiji, vmešavala se je Rusija, mobilizirala celo svojo armado in tako povzročila svetovno vojsko. Izzvala je Rusija. Vendar je menila italijanska vlada, da za njo ni nastopila zavezniška dolžnost. Pri nadaljnjem razvoju stvari, po smrti San Giuliana, so bile v Italiji močne sile na delu, ki so hotele imeti od Avstrije

Sodržavljeni!

V sredi zmagonosnega pohoda naše slavepolne armade se obrača država do Vas.

V tem veleresnem času je potrebno napeti vse moči v najvišji meri.

Gre se, da se premaga sovražnike in vztraja do zmage.

**Ne samo v vojaškem, ampak tudi v finančnem oziru!
Izkažite se vredne tega velikega trenutka!**

Podpisujte vojno posojilo!

Kdor ljubi očetnjava, mora podpisati, kolikor more!

V poštev pride vsak posameznik.

Kakor ne omaga vojak na bojišču in vztraja do zadnje kapljice krvi, tako ne smejo obnemagati tisti, ki so ostali doma, da podpirajo z vsemi svojimi sredstvi državo v tej velikanski borbi

Kdor podpiše vojno posojilo, skrbi za dobrobit bratov na bojišču in skrajša vojsko.

Ne bodite malosrčni in bojazljivi, ne skrivajte in ne zakopavajte Vašega denarja!

Premoženje vsakega posameznika je odvisno od srečnega izida vojske, vojska je pa odvisna od naše finančne moči.

Skupno z našo zvesto zaveznico smo doprinesli celemu svetu dokaze naše nepremagljive junaške sile.

Sovražniki trepetajo, sedaj morate imeti tudi Vi popolno zaupanje!

Podpisujte vojno posojilo!